

(המשך מעמוד 7)

בשבת סבר אלמוגי כי האוירה בשלה. הוא כינס את מוכירות המפלגה וח"כיה לישיבה שנמשכה שמונה שעות רציפות. שני המלכים נעדרו. על סדר היום: מכתב ההתפטרות של דוד בן גוריון. בבית המודרני שברחוב הירקון בתל-אביב התכנסו אשפי השבט לטכס עצה, כיצד להשיב את המתי של האל הנורא. הם היו מוכנים להשפיל את עצמם, לבקש רחמים, להציע לבן-גוריון כל נוסחה אפשרית כדי שיוכל להיסוג בכבוד חזרה לתוך הממשלה. הם היו מוכנים אפילו להשתמש בלשון שלא נשמעה בעולם, מאז מת יוסף ויסארינוביץ' דגוגאשבילי, המכונה סטאלין, שמש העמים מאור האנושות וגאון כל הדורות.

אולם הם לא היו מוכנים להגיש לבן-גוריון את הקורבן שהוא דרש: ראשו של לבון. היתה זאת התגלית האמיתית של הישיבה. בשלב זה, לא נמצא רוב בצמרת מפא"י להדחת לבון. היו לכך כמה סיבות. רוב החתיקים הבין כי יחד עם לבון יסולקו מיטב המנהיגים, ביניהם גולדה וספיר. הוא הבין גם כי פירוש הדבר השתלטותם הסופית של נעריהחצר על המדינה, סופה של מפא"י בדמותה ההיסטורית והפיקחה למפלגה סטאליטרית, אחוזתו האישית של מנהיג יחיד. יתר-על-כן; הרוב הבין כי הדחת לבון פירושה פילוג המפלגה, אבדן השלטון בהסתדרות, פירוק הקואליציה השמאלית והפרכת מפא"י למפלגת הבורגנות הועירה, בעלת מגמה מיליטאריסטית והשקפה אטאטיסטית. אם חסרה לחברי הצמרת החתיקים תמונה ברורה של הצפוי להם אחרי הכניעה לביג"י, ניתנה להם דוגמה מאלפת בו במקום, בסיגנון דיבורם של אנשי ביג"י במרכז.

● משה דיין: "לבון משקר... דעותיו דילטאנטיות... הוא נתן סטארט להורדת כבוד בן-גוריון וגרם לכך שמדברים כיום בולוזל על צה"ל."

● ח"כ ישראל קרגמן: "פעם שיחררה מפא"י את הממשלה מלבון, עכשיו על המפלגה לשחרר ממנו את ההסתדרות."

● גיורא יוספסל: "לבון מדבר בסיגנון העולם הזה, בגוסס, כנפיות עליך ישראל!"

הסיכום איכזב את מכנסי הישיבה. המוכירות קראה לביג"י להמשיך בכהונתו בממשלה, קבעה ששום שר של מפא"י לא יכהן בממשלה בעליו, אך קראה גם לגולדה ולספיר להישאר גם הם.

★ ★ ★

איראפשר להוכיח זיוף

בינתיים התערער המערך הבנווניוני במקום בלתי-צפוי. הקצין הבכיר, ששימש עד כה כלי בידי בן-גוריון, הכריז לפתע על עצמאותו. עד אותו רגע הפקיד הקצין את גורלו בידי בן-גוריון. אחרי שיעדת כהן האשימה אותו בהודעה לעדות שקר, חזרת השרים הגדירה אותו כזיוף וכשקרן, סמך על כך שבן-גוריון לא יוכל להפקיר אותו, בידעו יותר מדי.

בן-גוריון, לעומת זאת, השתמש בקצין הבכיר כבעילה לפתיחת הקירה משפטית. הקירה זו נועדה, כביכול, לטהר את הקצין, אך למעשה היתה צריכה להזים את דוח"י ועדת כהן וועדת השרים.

לפתע נמלך הקצין בדעתו והתייעץ עם אחד הפרקליטים הפיקחים בארץ. יעקב סלומון העמידו מיד על המישגה האיש החמור שלו. כי הקירה משפטית מסכנת את הקצין, עלולה לסכן אותו באישום פלילי, ואילו ברצונו זה אין גוד הקצין כל אישום: ההתהוה על עדות-שקר התיישנה ואת זיוף המיסמך כמעט ואיראפשר להוכיח בראיות משפטיות. איראפשר לבנות אישום משפטי על עדותה היחידה של המוכירה, מה שזו נאמנה אישית לשמעון פרס, הבוס שלה לשעבר, וגם אינה חייבת להעיד בדבר המפליל אותה. כתבלי "יוניטד פרס" ניסו לבנות מיגדלים על השמועה כי המשטרה לא מצאה הוכחות משפטיות נגד הקצין. מתוך בטחון בבורות הקהל הרחב בהליכים משפטיים, טענה קבוצת פרס כי הדבר מחייב את ועדת השרים לשנות את מימצאה. מובן שהיה זה כוזב. ועדת השרים סמכה, בצדק, על עדות המוכירה, בעוד המשטרה — גם אם היא חופשית לחוות דעה אויביקטיבית בעניין זה — אינה יכולה לסמוך על עדות המוכירה בלבד, אלא חייבת למצוא הוכחות מעבדתיות. במסיבות הנתונות, קשה היה לדרוש הוכחות כאלה.

בפגישה קצרה עם שר המשפטים הודיע פרקליט הקצין הבכיר כי הוא מוותר על הקירה משפטית. בן-גוריון נשאר בלי עילה פור-מאלית לדרוש רביניה של מימצאי שתי הוועדות.

★ ★ ★

גוף בלי ראש

אור מצב זה נאלץ בן-גוריון להטיל לתוך הקרב את עתרו דותיו. משה דיין, שעד כה העמיד פנים כעומד פחות או יותר מן הצד, נטל לידו את הפיקוד על הקרב נגד לבון. פרס, שנחשב ככוח פצוץ וכמעט מחוסל, נזחק לפינה.

התכסיס של דיין היה מתאים לאיש. הוא כחר כשדה-פעולה את ישיבת הממשלה השבועית של השבוע. היתה זו ישיבה כימעט היתולית, מתאימה למדינת חלם יותר מאשר לארץ המכבדת את עצמה. היתה זו ממשלה בלי ראש. כי ראש הממשלה הכריז על עצמו כנמצא בחופשה, ויחד עם זאת לא הביא לבחירת ממלא-מקום. כן נעדרו שרי הבטחון והדת, גם הם בחופשה בלי ממלאי-מקום. שרת החוץ, גולדה מאיר, אשר התפטרותה נמצאת בחיקו של שר האוצר, נעדרה, בראותה את עצמה מתפטרת. בפרוטוקול נרשם שהיא מצוננת. ואילו לוי אשכול, אשר עד לפני שבוע נחשב תמיד ממלא-מקום טבעי של ראש הממשלה, לא רצה בשום אופן למלא עתה תפקיד זה, בחששו כי הדבר יעלה נגדו את זעמו האולימפי של יופיטר הכועס. משך יומיים הציעו רוזן ואשכול, איש לרעהו, את הכבוד לשבת בראש ישיבת הממשלה להיות מקום של כבוד בפרום קרויוו זה שלף דיין 27 פיסות נייר. הוא קבע שאלה מיסמכים המוכיחים כי לבון שיקר בהופעותיו בפני ועדת חוץ ובטחון. בדיקה שיטתית הוכיחה כי למיסמכים אין שום ערך לגבי הפרשה. הם יכלו להוכיח לכל היותר, כי בעניינים מסויימים רשאים פקידיו משרד הבטחון, מבלי לקבל הוראה משרה-בטחון וללא ידיעתו, לבצע מיבצעים מסויימים, שאינם דומים באומה לעסק הביש. המיקרה המוחשי: פעולה מסויימת, בעלת אופי כלכלי, לא בטחוני, שבוצעה על-ידי משרד הבטחון ושלבון הטיל ספק בנבונותה, בהיותו שר הבטחון. לבון טען כי לא ידע על הפער לה וכי לדעתו היה זה ביזבוז כסף שהיה דרוש לצה"ל. הממשלה החליטה כימעט בבוז להעביר את כל החומר הכילתי חשוב להעדת החוץ והבטחון. הדבר לא הפריע לדיין. את שלו כבר השיג. הוא סמך על שלושה

מעשה שהיה...

בתחילתו של הסרט "מדע ופשע", שיוצג בקרוב בתל-אביב, כתוב: "זהו סיפור אודות אנשים תועים ונשמות תועות. זהו סיפור שכולו שחיתות ושפלות-רוח. אנו מבקשים את סליחת אלה שאיבדו את חייהם — אבל הכל אמת ונכון."

קרבות אדם, ששימשו פתיו-נים לשואפי-בצע חסרי-מצפון מחד, ומקרים נסיוניים לחקר ומדע, איבדו את חייהם לא ביבשת ה"שחורה, אלא באנגליה הנאורה...

"מדע ופשע" הינו סרט יחיד ומיוחד במינו, שסצינות האורגיות הנועזות וההתפרעויות החיתיות שבו משמשות מפנה חד בתעשיית-הסרטים האנגלית, המתחילה ליי-צר סרטים פורנוגרפיים וסרטי מתח למיניהם, הכל בהתאם לדרי-שת הקהל והקופה.

מאידך "מדע ופשע" הינו כב-חינת תגלית פילמאית, שתרק את הקהל השוחר לטרף חתיכות ערומות ומעשי אלימות וגם את הקהל אנין-הטעם, המוצא עניין בחידושים מהפכניים ובתעוזת ה-ביטוי בכל תוקפה.

פרס ודיין במרכז מפא"י לענות — בכל מחיר!

מוסדות: הצנזורה, קול ישראל ו"יוניטד פרס". הצנזורה אסרה לפרסם את תוכן המיסמכים, כפי שאסרה לפרסם בשעתו את תוכן עדותו של לבון בפני ועדת החוץ והבטחון. קול ישראל, שידר מיד, ובמשך כל היום, כי דיין הביא מיסמכים המוכיחים שלבון שיקר, ואילו "יוניטד פרס" העמיק את הרושם שהנה נתפס לבון ב"תצלוליו". היתה זאת דוגמה לשיטותיהם של נעריהחצר.

★ ★ ★

דיין, מלך ישראל, האבסולוטי

בניגוד חותך לסיגנון זה ניצבה עמדתו של פנחס לבון. משך שבוע תמים שתק האיש, שהיה מדי יום ביומו קורבן לעשרות דקירות סכין עתונאיות ומשודרות, ושאת חסולו הסופי ניבאו שליחי החצר פעמיים ביום. כאשר דיבר, בייש בעצם סיגנונו התר-בוני את סיגנון הרחוב של דוברי ביג"י. תוכן דבריו של לבון, שפורסמו בצורת ראיון בדבר, היה פשוט בתכלית: לא יהיה זה צורך שהמפלגה תשפוט אותו על דבריו נגד יריביו, מבלי לשפוט את בן-גוריון על דבריו ודברי עוזריו נגדו. אחרת אין זה משפט, אלא עשיית שפטים בחלש, כדי לפייס את החוק. מלבד זאת קבע לבון בצורה חוד-שמעית כי מעולם לא מתח ביקורת על צה"ל, אלא על משרד הבטחון בלבד. רק איסור פירסום עדותו על-ידי הצנזורה, הכפופה לשר הבטחון, איפשר ליצור את הסילוף הודוני כאילו השמיץ את צה"ל.

דבריו של לבון כללו פיסקה, שהיה בה כדי לעורר מחשבה נוקבת בלב רבים מראשי המפלגה, שהתפתו לחשוב כי כדאי להקריב את לבון כדי לפייס את בן-גוריון. הודיע לבון: הוא לא ישתתף בשום בירור חד-צדדי, שיהיה מופנה רק נגדו. במקרה כזה, יסיק את המסקנות.

איזה מסקנות? השבוע לא נשאר הרבה ספקות. מפ"ם ואחדות העבודה ערכו דיונים שאינם, בדרג הגבוה ביותר, כדי להכשיר את הקרקע למהפכה בחיים המדיניים של הארץ: הקמת מפלגה מאו-חדת של פועלי ארץ-ישראל, אשר תיכלול את סיעת לבון, אחדות העבודה, מפ"ם וחוגים בלתי-תלויים נוספים. יהיה זה ריכוז גדול של השמאל, שיכלול את כל התנועות הקיבוציות החשובות, ישלטו בהסתדרות ויהיה אופוזיציה חזקה במדינה.

נגד ריכוז זה יוכל בן-גוריון להעמיד רק קואליציה ימנית מפוקפקת, שבמרכזה תעמוד מפלגת בן-גוריון הימנית — או דיק-סאטורה שתשלט בלי עזרת הכנסת.

מה האלטרנטיבה לפילוג זה, שיחסל את מפא"י הישנה? השבוע נראה היה כי יש רק אפשרות אחת — פרישתו של בן-גוריון לשדה-בוקר. היו כמה סימנים לכך, שבן-גוריון לוקח אפשרות זו בחשבון, במיקרה שייכשל מסע הסחנתות שלו. באיתו יום בו החרים את ישיבת-הממשלה, בגלל חופשתו, מצא זמן לא רק להור-פעה ארוכה בקונגרס הציוני, אלא אף להתלפת הרמטכ"ל הכנס-תו המורות של רב-אלוף צבי צור לתפקידו של חיים לסקוב, הזכירה כי ערב צאתו לראשונה לשדה בוקר הוזרו ביג"י בצורה דומה להכניס את רב-אלוף משה דיין במקומו של מרדכי מקלף. יתכן שהעלבון הגדול ביותר שהעליב בן-גוריון השבוע את עם ישראל היתה הצעתו, כי במקומו יכהן כראש הממשלה הבא משה שרת, האיש שעמדתו האומללה והעלובה, נעדרת-הכבוד ("כבודי בכך שאינני עומד על כבודי") ונעדרת אומץ-לב, עוררה נגדו יחס של ביטול מצד כל סיעות מפא"י, הוצע על ידי בן-גוריון מתוך סיבה שקופה לחלוטין: ליצור מצב דומה לזה שהשאיר אחריו לפני שבוע שנים, ברדתו דרומה. אלא שאז היו פרס ודיין בדרג של פקידים. הפעם הם חברי הממשלה. בן-גוריון יכול לסמוך עליהם, ועל חבריהם, שירוקנו מותכונה כל ממשלה אשר בראשה יעמוד אדם כמו משה שרת. הם יאפשרו לו למשול ברחוק.

אפשרות זו עדיין היתה רחוקה, השבוע, מליבו של בן-גוריון. הוא האמין כי בכסע של טירור ולחץ חסרת-קיים יכניע את מפלגתו, ישיב את צמרתה החתיקה, יגרש את לבון בלי פילוג וישיג סוף-סוף את מטרותה המיוחלות: לשלוט כמלך אבסולוטי.

כדי להקל את הדרך על צמרת מפא"י, הודיע האל הרבוג, בהופיעו בישיבת "שריניו", כי יהיה מוכן לחלק את הקורבן לשניים — חלק ראשון שיוגש מיד, בצורת ועדת החקירה המשפטית שנשארה בלי עילה (מאחר שהקצין הבכיר אינו רוצה בה), וחלק שני — סילוק לבון, לא מיד, אלא כשלב שני.